

Em. Bærentzen & Co lith. Inst.

PETER WILLEMØES.

Udg og forlagt af L.J. Flamand.

MINDESANGE OM WILLEMOES

DET er ovenfor, Side 224, fremhævet, al Krigsbegivenhederne i 1807 gjorde et uudsletteligt Indtryk paa den unge Grundtvig, og at hans Harme over den Svaghed, som Folket røbede under de store Trængsler, tilskyndede ham til at fremstille Oldtidens Kæmpeliv som et manende Eksempel for den vanartede Slægt. Imidlertid maa det ikke overses, at han, trods sit mørke Syn paa Samtiden som Helhed, ingenlunde var blind for, at enkelte Mænd dannede en hæderfuld Undtagelse og viste et Heltemod under Kampen med den overlegne Fjende, som stillede dem paa Højde med Fortidens djærve Kæmper. Især blev han begejstret over den unge Søofficer Peter Willemoes, hvem han fik Lejlighed til at lære personlig at kende i Efteraaret 1807, mens de begge opholdt sig paa Langeland.

Willemoes, som var født den 11. Maj 1783, havde allerede vundet sig et stort Navn ved Slaget paa Københavns Red den 2. April 1801. Senere havde han været nogle Aar i russisk Tjeneste, men ved Efterretningen om de engelske Trusler i 1807 ilede han hjem, og efter Københavns Bombardement var han virksom for at holde Forbindelsen mellem Rigets Dele vedlige over de sydlige Øer og Sunde. Han tilbragte Efteraaret paa Langeland og øvede mangan rask Daad ved Overførsler fra Stengadeskov til Nakskov, medens han i sine Fritimer var en fejret Gæst paa Slottet Tranekær og de andre langelandske Herregaarde. Han skal her have vist, at han ikke mindre var en Løve i en Balsal end paa de rullende Vover. Og som han tog de unge Piger med Storm, saaledes vandt han den jævnaldrende Digter Grundtvigs Hjerte ved sin mandige og frejdige Færd. Det maatte derfor gøre et dybt Indtryk paa denne, da han i Marts 1808 fik at høre, at Willemoes var blandt de faldne Helte, der havde forsvaret Linjeskibet Prins Christian ved Sællands Odde mod en flerdobbelt Overmagt.

Grundtvig har i alt offentliggjort fire Digte til Minde om Willemoes, som alle skal meddeles her tilligemed den Indskrift, han forfattede til Mindesmærket paa Oddens Kirkegaard.

I. Det første af disse Digte findes i Rahbeks Ny danske Tilskuer for 26. Maj 1808 og blev siden optaget i »Kvædlinger« med et »Tillæg«, som meddeles nedenfor. Det er enten skrevet paa Langeland eller i de første Dage efter, at Grundtvig den 1. Maj 1808 var vendt tilbage til København.

II. Om det Mindesmærke paa Oddens Kirkegaard, hvortil Grundtvig forfattede Indskriften, meddeles følgende i Dagen for 6. Marts 1810: »Søndagen d. 4de Marts behagede det Hs. Maj. Kongen, tilligemed Hds. kgl. Højhed Kronprinsessen, ailernaadigst at tage i Øjesyn det skjønnede af Hr. Kaptejn Fribert til Egeberggaard i Odsherred bekostede Marmor-Mindesmærke over de paa Orlogsskibet Prins Kristian, i Kampen d. 22 Marts 1808 mod tvende Engl. Linieskibe ved Oddens Kyst i Kattegat faldne danske Krigere.

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Mindesmærket er bestemt til at rejses over disses Grav paa Oddensbyes Kirkegaard. Det er midlertid opsat i Hr. Maj[or] og Billedhugger Kiøppens Værksted paa Frederiks Kirkeplads. Dette Mindesmærke bestaaer af en dorisk Søjle af Norsk Marmor, hvis Fodstykke er af Bornholmsten og derpaa anbragt en Indskrivt-Tavle af hvidt italiensk Marmor og to Entrebiler, ligeledes er paa Søjlen selv en Laurbærkrands og en Basrelief, som forestiller Forstavnen af et Skib, der forsvares af en Løve med en opløftet Herkuleskølle og støttende sig paa et Skjold med det danske Vaaben (lige som paa Forsiden af Hædersmedallien i Anledning af 2den April 1801). Alle disse Sirater ere af hvid italiensk Marmor. Paa Søjleens Kapitæl er oprejst tre Skjolde for de tre faldne Officerer. Disse ere omvundne med en Sypreskrands og kronede med en Hjelm. Mindesmærket er 7 1/2 Alen højt og skal staae paa en Jordforhøjning af 1 Alens Højde, saa at den rejser sig i det hele 8 1/2 Alen.

Indskriften af Hr. Grundtvig er denne: - - -. Hr. Bygmester Fris har gjort Tegningen, og Hr. Major Køppen udført Arbejdet. Enhver, der skuer Mindesmærket, vil takke disse Mænd og Hr. Grundtvig for denne herlige Nydelse; men først og sidst den vakre Patriot, der tænkte paa at afbetale paa Fædrelandets Gæld til de faldne Hertes Minde.«

Indskriften meddeles her efter selve Mindesmærket. - Grundtvig har senere optrykt den med et »Tillæg« i »Kvædlinger«.

III-IV. I Slutningen af den lille Nytaarsgave Idunna , med Fortale fra 5. December 1810, offentliggjorde Grundtvig to Digte med Overskrift: Villemoes 1801. 1807 . Af de efterladte Papirer ses det, at han desuden havde paabegyndt et tredje, om Villemoes' Fald i 1808 I . Disse Digte er formede i 1810, men Grundtonen i det første har sandsynligvis dannet sig i hans Øre allerede i Forsommeren 1808, da han efter flere Aars Forløb atter vandrede langs Øresunds Kyst, hvor de store historiske Minder underlig sammensmeltede for ham med Naturens Ynde. I Mands Minde fra 1838 bemærker han nemlig, i Foredraget til den 27. Juni, Side 53: »- - jeg, som dog er et Landsbybarn fra en dejlig Egn, hvor Havet ogsaa formæler sig med Skoven, veed dog ikke rettere, end at den mest historisk-idylliske Stemning, jeg af Erfaring kender, [var den,] hvorunder jeg for tredive Aar siden en Aftenstund paa Strandvejen nynnede ved mig selv paa Visen om Villemoes, som ikke er Dem alle ubekendt:

Kommer hid, I Piger smaa!
Strengen vil jeg røre!«

V. Inden de nys nævnte Sange blev offentliggjorte, fik deres Digter imidlertid Lejlighed til at skrive et nyt og mere fuldkomment Mindekvad om sin Yndlingshelt, der snart blev kendt og yndet fremfor noget andet Digt fra hans Ungdom. - I September 1810 udgav K. L. Rahbek en lille Samling Danske og Norske historiske Mindesange og heri optoges Grundtvigs berømte Sang om Willemoes. I Fortalen skriver Rahbek den 10. September 1810 : »En sand Fortieneste af enhver, der elsker Fædreland og fædrelandsk Poesie, er Samleren bevidst at have erhvervet sig, i det hans Ven Oehlensläger har tilladt ham at pryde Samlingen med sin fra vor Foersoms Declamatorium bekjendte Mindesang over Helten Daniel Rantzou; lignende Tak skylder han den ham personlig ubekjendte Digter, der med saa ædel Velvillighed paa hans Ønske om nogle Forandringer, som kunde gjøre det i Tilskueren aftrykte Digt over Willemoes passende for denne Visesamling, skiænkede ham en ny Sang over denne Ædling, der lettelig torde findes at henhøre blandt Samlingens skiønneste«.

I »Kvædlinger« optog Grundtvig dette Digt uden noget af de sædvanlige »Tillæg«.

I.

(Ny danske Tilskuer. No. 43 og 44 , den 26. Mai 1808).

VILLEMoes faldt, og - Danmark taug! Kort var hans Bane, - og Skiebnen, hvis grumme Haand oprev i Nord saa mangt et livfuldt Skud i sin fagreste Vext, tillod os ei heller i ham eengang at beundre den anden Tordenskiold; men Ingen, som kiendte ham, skal turde nægte, at hin Helts ubetvingelige Mod boede i ham, parret med den hedeste, rneest uegennyttige Fædrelandskærlighed.

Ei vil jeg tale om hans stolte Indvielse i Kongedybet; thi man har dog vel ikke glemt den; men ei kan jeg andet end pege hen paa den lynsnare Hurtighed, hvormed han foer fra Neva til Elben for at kæmpe sit Fædrelands Kamp. Aldrig kan jeg glemme det Heltemod, hvormed han i den svundne Høst trodsede alle Farer, og førte Krigerne trygge midt mellem Bretlands de talrige Snekker.

Kraft som Villie har jeg ikke til at sætte ham et uforgiængeligt Gravminde. Kun det simple, sorte Bræt kan jeg reise ved hans Grav; men maaskee udtaler det ogsaa sandest hans ukonstlede Værd. Snart udslettes Skriften og det blander sig med Muldet; men saalænge een af de kiække Sømænd aander, hvis uskrækkede Fører og kiærlige Fader han paa eengang var; saalænge paa Lollands og Langelands Bred de Hytter stande, hvor hans Komme var en Høitid, og hvor jeg selv, rørt til Sielen, saae den uforstilte Taare rinde ved hans Heltedød; saalænge i det ringeste lever hans Minde herligere end deres, som Konstens Haand prægede dybt i det skinnende Marmor.

Villemoes .

Ved Midnat jeg sad i min enlige Vraa,
Og Nutiden veeg fra mit sorgfulde Øie.
Ved Stiernernes Glimt paa det hvælvede Blaa
Da Oldtiden steg fra de Fædrenehøie.
Jeg holdt mig saa fast ved dens kraftige Arm,
Jeg slynged' mig tæt til dens brændende Barm,
Og pludselig standsed' den rindende Taare.

Med inderlig Tillid til Asernes Magt
Jeg bad, at jeg Hærfaders Sal maatte skue,
Og aaben stod Valhal i herlige Pragt,
Bestraalet af Rinmalmens*) skinnende Lue;

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Som naglet til Jord var min skiælvende Fod,
Beruset, henrykket i Salen jeg stod,
Og fæsted' 1 mit Blik paa de salige Helte.

Dog - ikke for Støv er Einheriers Fryd,
Til bittreste Sorg blev min sværmende Glæde.
Det gialded. Jeg hørte en tordnende Lyd
Fra Odins det fierne, ophøiede Sæde.

Odin bød:
(Høit det lød)
»Gøndul!***) spænd dit Sværd ved Belte!
Led fra Val
Til min Sal
En af Nordens diærve Helte!«
Høit da klang
Gønduls Sang:
»Hid fra Nordhavs røde Bølge
Ungersvend,
Kampens Ven,
Brat skal Herjans Norne***) følge!«

Mindesange om Willemoes

Et Hynde var bredt mellem Norby og Skram,
Paa Hiertet da faldt det saa tungt: det er ham,
Som Kongedyb vied' til Bølgernes Herre.

Som natlige Spøgelse Nutiden steg
End sortere klædt, for mit sorgfulde Øie.
Den kraftige Oldtid for Svagheden veeg,
Og skiulte sig atter i Fædrenehøie.
Jeg sørged' ved Nat og jeg sørged' ved Dag,
Opfyldt var mit Øre af Vaabnenes Brag,
Jeg stirred saa vildt mod 1 den nordlige Bølge.

De Tidender fløi over Sø, over Land,
At hisset i Nord vare Bølgerne røde,
At Kristian kiæmped og segned som Mand,
Men Villemoes faldt i det natlige Møde,

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Da runde de Taarer saa stride i Løn
For Dannemarks bolde, elskværdige Søn;
O Fædrenenord 2 ! du mig Svage tilgive!

O Viilemoes! Søn af den herlige Old,
Som kun i et Speil at beskue jeg mægter!
Med glimrende Stave skal Saga paa Skiold
Nedsende dit Navn til de sildige Slægter;
Men længe skal Taaren nedrinde i Løn
For Dannemarks bolde, elskværdige Søn.
Din Gravhøi skal blaane af tætte Kiærminder.

Thi du var en Søn af den herlige Old,
Som blindede Nutid ei mægter at skue.
Naar Sværdene lød paa det buklede Skiold,
Da blussed dit Mod, som fortærende Lue;
Og naar du hiemvendte fra Fare og Strid,
Da skued du Møen saa kiærlig, saa 3 blid;
Men stundede dog efter Heltenes Lege 4 .

De 5 Qvinder og Mænd skal i løbende Aar
Paa Langelands Høi og paa Lavlandets Slette,
Opsøge Smaablomster i Høst og i Vaar,
Velsigne dit Minde og sørgende flette
Af Taarer bedugget uvisnende Krands;
Thi du gik til Striden som Møen til Dands,
Og vendte tilbage med elskende Hierte.

Saa rid da, du Ædling! ved Stierne fra Grav
Til Valhals og Vingolfs de glimrende Sale,
Sig graahærdet Sømmand skal støtte ved Stav,
Og Helten og Vennen for Sønner 1 afmale;
Men Datter 2 skal sidde paa Moderens Skiød,
Og høre din Daad og begræde din Død,
Og knyttes saa fast til dit elskende Hierte.

Grundtvig.

Tillæg

[i Kvædlinger].

Om dette Vers, som stod i Danske Tilskuer Nr. 49 3 1808, gjorde nogen Lykke veed jeg ikke, men at det var derpaa stilet, det kan jeg see, og naar Man skriver et saadant pynteligt Liigvers, da har Man visselig mere sin end den

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

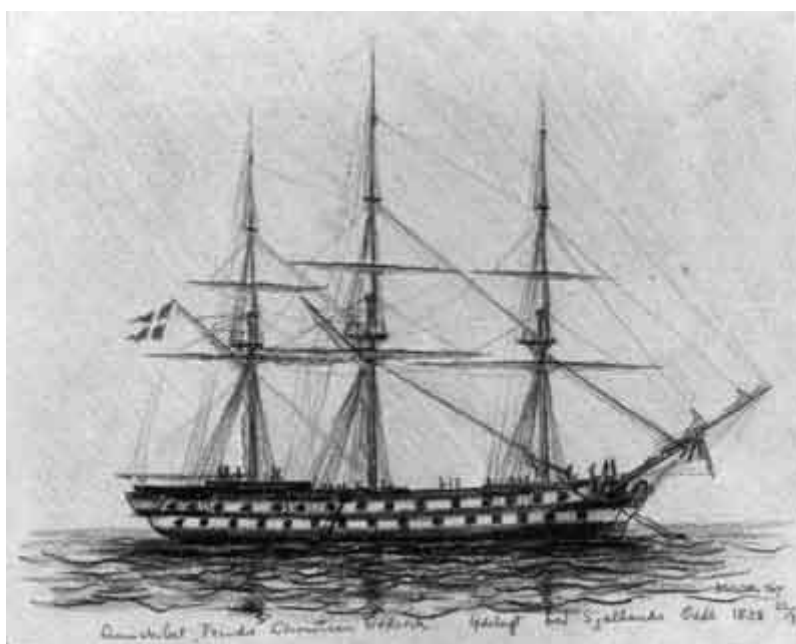
Afdødes Roes for Øie, og ikke det, men kun Pennen fælder Taarer. Den hedenske Indklædning lod sig maaskee noget undskylde med det Exempel selv Christne Mænd have givet i mere end eet Aarhundrede, med det er stedse uforsvarligt og usømmeligt, især, naar det, som her, gaer saa uforskammet vidt, at man snakker om Tillid til Afguders Magt.

II.

Indskriften paa Oddens Mindestette 1 .

Orlogsskibet
Prinds Kristian
Ført af den kiække Jessen
Kæmpede ved Oddens Kyst
Den XXII Marts MDCCCVIII i III Timer
Mod II Engelske Linieskibe.
Willemoes Kongedybets Helt
Dall[e]rup og Soland
Med LXIX af menig Mand faldt
Rothe. Top. Ferry .
Thosterup
og CXXXII saaredes Vraget
Blev erobret men Danmarks
Søhæder stadfæstedes.

Orlogsskibet Prinds Kristian

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

De Snekker mødtes i Kveld 2 paa Hav
Og Luften begyndte at gløde
De leged alt over den aabne Grav
Og Bølgerne giordes saa røde.

Her er jeg sat til en Bautasteen
At vidne for Slægter i Norden
Danske de vare hvis møre Been
Under mig smuldre i Jorden
Danske af Tunge af Æt og af Id
Thi skal de nævnes i løbende Tid
Fædrenes værdige Sønner.

Tillæg

[i Kvædlinger].

Det var en af min Barndoms og Ungdoms Venner, den ædle, nu til Fred hensovne, Capitain Lorentz Fribert paa Anneberg 3, som til et Minde om den sørgelige men dog hæderlige Nat, da Skibet Prinds Christian sønderledes og Viliemoes faldt, lod paa Oddens Kirkegaard over de Faldnes Grav opreise en Støtte af norsk Marmor. Arbeidet bestyredes af den livlige og kunstforstandige Hr. Inspecteur Friis ved Nyboder, og Afbildningen er en Forstavn, værget af en Løve med en Herculeskølle og støttende sig paa et Skjold med det danske Vaaben. Paa Spidsen hænge tre Skjolde for de faldne Anførere, med en Hjelm, og en Krands af Cypresser. Indskrifterne bad Fribert mig venskabelig forfatte - - .

Hvad nu disse Indskrifter angaae, da synes mig de have dog endeel af den Korthed og det Fynd som bør udmærke slige Støtters Tale, sandfærdige troer jeg ogsaa de ere, thi Mandtallet er opgivet af Hovedsmanden selv, og deres største Mangel er da vist, at Gud som stedse skulde ihukømmes er i dem forglemt. Vist bleve de derved endnu et troere Billede af den Tid i hvilken de sattes og maaskee, desværre, et passeligere Eftermæle for endeel af de Faldne, men dermed er jeg ingenlunde undskyldt. Verset er skrevet i Efterhøsten 1809.

III. Viliemoes . 1801.

K ommer hid, I Piger smaa:

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Strængen vil jeg røre,
Hver et Kys I give maa,
For min Sang at høre:
Om saa bold en Ungersvend,
Alle vakre Pigers Ven,
Gladelig jeg sjunger.

Dreng han var, men som en Mand
Han at lege vidste,
Da os i vor egen Strand
Britten vilde friste;
Strømmen gaar mod København,
Kongedyb er Strømmens Navn;
Der blev Legen øvet.

Britten klarlig i den Leg
Maatte se og lære,
At endnu den danske Eg
Kæmper kunde bære,
At ei end var levet ud
Ætten af den Svend og Knud,
Som saa frit ham gæsted.

Legen med den røde Bold
Paa de vaade Enge,
Altid var fra Hedenold
Leg for danske Dreng,
I den Leg og i den Roes,
Bagerst gik ei Villemoes,
Britten det har vidnet.

Saadant Vidne af hans Mund
Noget har at sige,
Og hans Færd fra samme Stund
Vidned det tillige:
Tit han skyed under Ø
Legen paa den blanke Sø
Med de danske Dreng.

Drengen blev en voksen Mand,
Barnlig dog i Sinde,
Maatte han paa Sø og Land
Alle Hjerter vinde:

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Sømænd bare ham paa Haand,
Og den favre Liljevaand
Gav ham sin at kysse.

Gerne han paa Haand og Mund
Kysse den Hulde,
Var vel og en liden Stund,
Som han ikke skulde,
Men han var og blev en Mand,
Kæk han drog til fremmed Land,
Manddoms Værk at øve.

Han er i den Keisergaard,
Mener I, han sviger,
Hvor han staar og hvor han gaar,
Danske Land og Piger?
Landet sviger han vist ei,
Derfor staar og borger jeg,
Pige, tag Dig vare!

IV.

1807.

H r. Villemoes tjener i Keiserens Gaard,
Ei Danmark ham ganger af Minde,
Saamangen skøn Jomfru hun kruser sit Haar,
Hun mener den Kæmpe at binde,
Dog tænker han paa,
Hvor det monne gaa
I Dannemark, aarle og silde.

Der kommer et Brev udi Keiserens Land
Med Tidender, ikke de bedste:
De Britter de seile alt over den Strand,
Og Dannemark ville de gæste,
Med Løgn og med Svig,
Uventendes Krig,
De stolte Orlogger at vinde.

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Hr. Villemoes ganger til Hove paa Stand:
Hr. Keiser! I maa mig forlove,
Jeg hørte et Døn fra mit Fædreneland,
Alt over den rullende Vove,
Det stædtes i Nød,
Og indtil min Død
For det maa jeg stande og stride.

Det svarer den Keiser i Sindet saa mild,
O, hør Du mig, Kæmpe hin bolde!
Jeg giver Dig Orlov, saa nødig jeg vil,
Jeg tør Dig slet ikke forholde;
Paa Dannemarks Bud
Du fare med Gud!
Han hjælpe dit Land udi Nøden!

Hr. Villemoes farer, som Solen mon gaa,
Og alt som de Stjerner mon skride,
For Dannemarks Høvding han ganger at staae:
»For Landet mig lyster at stride;
»Thi kom jeg nu hid,
»O, send Du mig did,
»Hvor Æren og Livet det gælder!«

Den Høvding han stander saa tankefuld,
Og glad er han ikke i Sinde:
»En Tjener, som Du, er jeg visselig huld,
»Ei Kongedyb gik mig af Minde;
»Men Veien er lang,
»Saa ond og saa trang,
»Til Sjællands de hærgede Kyster.

»Her stander saamangen en Kæmpe god
»Og Sværdet han bærer ved Siden,
»Jeg mener, han sparer ei Liv eller Blod,
»Om han det maa løfte i Striden;
»Men Veien er lang,
»Saa ond og saa trang
»Alt mellem Orlogger saa mange.«

Hr. Villemoes stander saa rørt udi Sind,

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Og Taaren ham stander i Øie;
Saamangen en Tanke gaar ud og gaar ind,
Hvordan det sig vel kunde føie,
Paa lukkede Sø
Fra Ø og til Ø
At føre de Vaaben og Svende.

Han tænker, han føler, han taler saa vel,
Det hører den Høvding med Gammen:
»Paa Tranekær sidder Grev Ahlefeld
»En Frænde af Skjoldungestammen,
»Did føre Dig Gud
»Med Brev og med Bud,
»Han er mig saa trofast en Tjener.«

Hr. Villemoes kommer til Tranekær Slot,
Der komme de Jyder tillige:
Dem Frederik sender, han veed det saa godt,
De Jyder de monne ei svige;
En Høvedsmand god,
Af ligedant Blod;
Hr. Guldberg han monne dem føre.

Paa Langeland vorder saa livligt og trygt,
De Baade maa lære at age,
Paa Flugten maa gange selv Kvindernes Frygt,
Man færdes om Nætter og Dage;
Fra Stryn og fra Hov
Til Stengade-Skov,
Hel underlig age de Baade.

Der ligge de Stakler, som Fiske paa Land,
Det Leie dem hover saa ilde,
De hige fra Skoven mod bølgende Strand,
Og det baade aarle og silde;
Men Britten har lagt
For Lolland paa Vagt
Orlogger, Fregatter og Brigger.

Det stormer i Skov og det stormer paa Sø,
I Trætop saa høit det mon suse;
Og Natten den ruger saa sort over Ø,

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

De Vandbølger skumme og bruse;
Men Villemoes spaar:
Nu lystig det gaar,
Det Veir er for Dannemarks Dreng.

Thi skydes nu Baadene tolv udi Strand,
Kun hundrede Mand de kan bære,
Saa ilde bekom dem hin Agen paa Land,
Og tørstige Væden de tære;
En vovelig Færd,
Det tykkes Enhver,
Dog Jyder og Villemoes ikke.

Der sidde de Svende, de øse, de ro,
De ro mellem Britternes Snekker;
O, er det at vente, o er det at tro,
De Aareslag Fjenden ei vækker?
Men var det end saa,
Hvor kan de bestaa
Mod Storm og mod Læk og mod Bølge?

Det dages, det times, det stormer endnu,
Den Greve sin Frygt ikke dølger,
Han rider til Hav og han stirrer med Gru
Alt over de brusende Bølger:
O sikkerlig brat
Den Kæmpe i Nat
Forgik med de modige Svende.

De Timer de gange til Middagen hen,
De gaa, som de komme, med Sorgen.
Da rider i Gaarde saa hurtig den Svend,
Det høres, det rygtes i Borgen:
Med Vaaben og Mand
Nu komme til Land
Af Baadene seks, men ei flere.

Hr. Benzen han rider til Tranekær Slot,
For Greven han ganger at stande:
Ei maa I, Hr. Greve, mig regne til Spot
Mit Komme; Det Jyder skal sande,
At gerne vi leed,
Og mandigen stred

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Mod Storm og mod Læk og mod Bølge.

Kun seks af de Baade jeg frelste til Land,
Slet Intet jeg mægter at sige
Fra dennem, som fulgte min Høvedsmand,
Og Villemoes med ham tillige.
O sikkerlig brat
De alle i Nat
Forgik med de dristige Svende.

Det varer i Dage, det varer i to,
Det varer i trede tillige,
Da høres de Baade mod Landet at ro,
Hr. Viilemoes sees at udstige.
Ei Vaaben og Mand
Han fører til Land,
I Lolland der monne de stande.

Stor Gammen nu vorder paa høien Borg,
Ei mindre paa Øen at kende;
Thi det haver været al Langelands Sorg,
At Villemoes saa skulde ende,
At han skulde dø
Paa brusende Sø
Og maatte slet ikke sig værge.

Den Gammen er stakket paa Ø og paa Borg,
Det maatte saaledes nu være,
Den drives paa Flugten af Dannemarks Sorg,
Af Dannemarks Skam og Vanære,
Der kommer et Bud,
O, hjælpe os Gud!
De Danske, de flygted ved Køge.

Nu kommer det andet saa hurtig paa Rad,
Og det maa vel Hjerterne knuse:
De Bomber de fløi imod Axelstad,
Til Aske blev Kirker og Huse,
Og, synker i Jord,
I Kæmper fra Nord!
Og Dannemarks Flaade er tagen.

Der sidder den Greve saa bleg som et Lig,

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Kan Ordet ei sige for Smerte,
Det kender kun Gud udi Himmerig.
Hvad hver maatte føle i Hjerte.
Hvad hjælper det nu
At Villemoes, Du
Og Jyder mod Strømmen har kæmpet.

Hr. Villemoes drager fra Ø og til Ø,
Han mægter slet ikke at græde.
At føre de Vaaben og Mænd over Sø,
Det kan ham slet ikke nu glæde,
Thi hvad som forgik
For Britternes Blik,
Det stander ei mer til at frelse.

V.

Kiækheds Erindring, Willemoes .

Mellem dem, Skiærtorsdags Heltekamp overantvordede ikke blot til Fædrelandets men til Fremmedes og Fienders beundrende Høiagtelse, var denne unge Kriger, som med det gernerske Flydebatterie saaledes udmærkede sig, at den engelske Befalingsmand, Seiervinderen ved Abukir, Admiral Nelson lagde Mærke til ham, og efter Vaabenstilstanden forespurgde sig om ham. Da Engelland glemte det troløse Sværd i Balgen, for at oppebie en beleiligere Time, gik han med Kongelig Tilladelse i russisk Tieneste, men ved Tidenden om det brittiske Mordbrandstog ilede han tilbage at hellige sit skiændig overfaldne Fædreland sin Arm og sit Mod. Samme Efteraar udmærkede han sig, som hans Digter i en kort Indledning til en anden Sang om ham udtrykker sig, ved det Heltemod, hvormed han trodsede alle Farer, og førte Krigerne midt imellem Bretlands de talrige Snækker.

Da man i følgende Foraar kaarede Officerer til det ved Carl Jessens Kiækhed og Snildhed biergede Orlogsskib Prinds Christian faldt Valget, tilligemed de fra Skiærtorsdagskampen hædrede Krigere, Carl Rothe, og Top, ogsaa paa ham .

I Martio beordredes dette Linieskib til Beltet at gjøre det ryddeligt for engelske Krydsere, der vilde gjøre de hidbestemte allierede Tropper Overgangen stridig. Underveis blev det indhentet og omringet af engelsk Overmagt, og efter en heltemodig Forsvarskamp omsider erobret, og brændt. I denne Heltekamp fandt den tapre Willemoes Heltedød.

K ommer hid, I Piger smaae!
Strængen vil jeg røre,

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Taarer skal i Øiet staae,
Naar min Sang I høre;
Om saa bold en Ungersvend,
Alle fagre Pigers Ven,
Sørgelig jeg siunger.

Vaaren er nu kommet nær,
Dagene sig længe,
Vaaren har I Piger kiær,
Blomster groe i Enge;
Dog I skal i sene Aar
Mindes, at I saae en Vaar
Med bedrøvet Øie.

Ak! thi før sig op af Jord
Blomsten kunde trænge,
Falmede en Blomst i Nord,
Som skal mindes længe;
Willemoes var Blomstens Navn,
Og ei glemmes tunge Savn
Midt i Blomsterflokken,

Han var Dreng, men stod som Mand,
Medens I var spæde,
Staae og slaae for Fædreland
Var den Unges Glæde.
Strømmen gaaer mod Kiøbenhavn,
Kongedyb er Strømmens Navn,
Der blev Helten viet.

Drengen voxte op til Mand,
Barnlig dog i Sinde
Maatte han paa Sø og Land
Alle Hierter vinde:
Sømænd bare ham paa Haand,
Og den fagre Liljevaand
Gav ham sin at kysse.

Gierne han paa Haand og Mund
Hende kysse vilde,
Lod sig og en liden Stund
Vel i Snarer hilde;
Men han var og blev en Mand,

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Kiæk han drog til fremmed Land
Manddoms Værk at øve.

Sælsomt i hans Aand det lød:
Hører du, det dønner!
Dannemark er stædt i Nød,
Kalder sine Sønner.
Og som gamle Danmarks Søn
Fløi han mod det hule 1 Døn
Fædreland at væрге.

Ak! den Giæve kom, og saae
Fædrelandet bløde,
Hvor de stolte Snekker laae,
Var saa tomt og øde;
Disse Snekker var hans Hjem,
Han opvoxed mellem dem,
Stred i deres Skygge.

Dertil var fra Hedenold
Hid til sidste Dage
Disse Snekker Danmarks Vold,
Vold foruden Mage;
Sorg og Harm i Heltens Sind
Maatte da vel gange ind,
Følge Ham til Graven.

Vinter leed og Isen brast,
Over brede Vande,
Kristjan med sin høie Mast
Lod fra Norrig stande,
Helten stod saa rørt i Sind,
Store Taarer faldt paa Kind,
Der han Snekken skued.

Kiære Snekke, hilset vær!
Saa tog han til Orde,
Sømmelig er vist din Færd
Med de høie Borde;
Ak! men det er Hiertesorg,
At kun af den stolte Borg
Staaer et enligt Kammer.

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Høie Magter, I som slog
Dannemark med Jammer,
Lad mig til min Afgang dog
Boe i dette Kammer!
Men skal ogsaa det forgaae,
Lad mig først da Bane faae
Paa dets røde Tilje!

Snekken seiled under Ø,
Kiæmper var omborde,
Vikinger laae trindt paa Sø,
Dog den seile torde.
Vikinger sig flokked brat,
Leired sig i dunkle Nat
Om den prude Snekke 1 .

Hist i Nord gaaer Odden ud
Mellem høie Bølger,
Der blev Døn af stærke Skud,
Kristjan ei sig dølger;
Men som gamle Kristian
Staaer han fast paa danske Strand,
Skiøndt hans Blod udrinder 2 .

Bretlands Viking 3 , har du Mod
Til med mig at sande,
At du maatte give Bod
Til de danske Vande,
Bod til gamle Dannebrog,
Som du nys uheiset tog 4
Med saa ringe Møie?

Snart ei saaes meer dit Flag,
Om for dine Skibe,
Hvad du gav for Kristjans Vrag,
Prisen skulde blive;
Ringe blev paa Hav din Roes,
Om du fandt en Willemoes,
Paa hvert Skib du borded.

Willemoes! du maatte gaae
Andet Hiem at finde,
Taarer i vort Øie staae,

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

Men de tør ei rinde;
Ak! thi vilde vi, at du
Skulde vanke her endnu,
Kristjan overleve?

Herren var det, som til sig
Kaldte Livets Flamme,
Ved hans Tempel til dit Liig
Lave vi et Kammer,
Over dine Kiæmpebeen
Reise vi en Bautasteen,
Give Stenen Mæle.

Hører det 1 , I Piger smaa!
I maa ikke græde,
Men naar over Eng I gaae
Mellem Vaarens Spæde;
Binder da af dem en Krands
Parrer Blomsterne med Sands 2
Til den Faldnes Ære!

Hvis det rørte Hiertes Sang
Hiertet røre kunde,
Siunger den da mangengang
I de stille Lunde;
Siunger den ved bredden Strand
Naar hen over hvide 3 Sand
Voven sagte triller!

N. F. S. Grundtvig .

Peter Willemoes

Peter Willemoes · kobberstik fra 1837

Peter Willemoes blev født i Assens i 1783 og døde i 1808. Allerede som 12-årig blev han elev på Søakademiet og modtog i 1800 sin første officersgrad som sekondløjtnant. Herefter gjorde Willemoes tjeneste på linieskibene Augusta og Danmark.

Willemoes blev som søofficer kendt for sin heltmodige indsats under slaget på Københavns Red den 2. april 1801. Trods sin unge alder fik han ledelsen af Flådebatteri nr. 1. og udstyret med 24 kanoner med en besætning på ca. 150 mand, gik Willemoes til kamp mod admiral Nelsons flagskib Elephant. Willemoes lagde flådebatteriet tæt ind under det engelske flagskib og hagede sig til sidst fast. Flagskibet havde nu, på

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

grund af sin størrelse, svært ved at ramme flådebatteriet, der lå lavt i vandet. Da kampene ebbede ud lykkedes det endda Willemoes at sejle flådebatteriet ind til Trekroner.

Ifølge overleveringen skulle Nelson efter slaget havde foreslået kronprins Frederik (6.) at udnævne Willemoes til admiral – hvortil kronprinsen svarede, at han ingen løjtnanter eller kaptajner ville have tilbage, hvis han skulle udnævne alle sine tapre officerer til admiraler.

Efter slaget tog Willemoes på togt til Middelhavet og rejste senere til Skt. Petersborg for at søge ind ved den russiske flåde.

Efter den engelske flådes angreb på København i 1807 vendte Willemoes tilbage til Danmark og blev samme år udnævnt til premierløjtnant. Englænderne patruljerede de danske farvande og Willemoes fik til opgave at fragte soldater fra Langeland til Lolland. Under sit ophold på Langeland knyttede Willemoes et varm venskab med Nicolai Frederik Severin Grundtvig, der var huslærer på Egeløkke Slot. Kort tid efter faldt den 24-årige Peter Willemoes ombord på lineskibet Prins Christian Frederik, under slaget ved Sjællands Odde den 22. marts 1808 – ramt i hovedet af en kanonkugle.

Peter Willemoes ligger begravet i en fællesgrav på Odden kirkegård, sammen med øvrige faldne danske søfolk fra slaget.

Peter Willemoes ombord på Flådebatteri nr. 1 under Slaget på Reden den 2. april 1801 · Maleri af Chr. Mølsted · 1901 · Willemoesgården i Assens

Peter Willemoes, N. F. S. Grundtvig & Langeland

